

Vergaderjaar 2018–2019

31 524

Beroepsonderwijs en Volwassenen Educatie

29 544

Arbeidsmarktbeleid

Nr. 397

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 februari 2019

In mijn brief van 30 april 2018 (Kamerstukken 31 524 en 29 544, nr. 363) heb ik toegezegd uw Kamer ruim voor 1 april 2019 te informeren over de voortgang op de maatregelen die in gang zijn gezet als reactie op het advies van de Commissie Marcodoelmatigheid mbo (CMMBO) over het arbeidsmarktperspectief en de doelmatigheid van creatieve mbo opleidingen. Met deze brief kom ik die toezegging na.

Het advies van de CMMBO nam 24 opleidingen in de creatieve sector onder de loep. Het aantal studenten van deze 24 creatieve mbo-opleidingen is vanaf 2005 met 65% gegroeid tot bijna 60.000 studenten in 2016. De omvang van de arbeidsmarkt voor creatief opgeleiden is hierbij achtergebleven en werkzaamheden zijn complexer geworden. Dit heeft er mede toe geleid dat de arbeidsmarktpositie van gediplomeerden van creatieve mbo-opleidingen doorgaans matig tot onvoldoende is. Volgens de CMMBO vragen de opleidingen artiest, desktoppublisher, specialist mode-maattechniek en mediavormgeving specifieke aandacht.

In mijn reactie heb ik aangegeven dat het beeld dat door de CMMBO is geschetst, verontrustend is. Ik vind het van groot belang dat jongeren een mbo opleiding volgen die voldoende perspectief biedt op een duurzame plek op de arbeidsmarkt. Opleiden voor de arbeidsmarkt, is net als opleiden voor vervolgonderwijs en goed burgerschap onderdeel van de drievoudige kwalificatie van het mbo. Deze drie onderdelen zijn niet los van elkaar te zien, maar ongeacht de prestaties op de andere aspecten dient het arbeidsmarktperspectief ook op orde te zijn. De CMMBO heeft een gedegen advies uitgebracht met een analyse van het arbeidsmarktperspectief van creatieve opleidingen. Dit advies maakt duidelijk dat het arbeidsmarktperspectief van de genoemde opleidingen onvoldoende was.

Naar aanleiding van het advies van de CMMBO heb ik SBB gevraagd advies uit te brengen over de houdbaarheid van de kwalificaties artiesten

en desktoppublisher. Voorts heb ik alle mbo-scholen die de opleidingen specialist mode-maattechniek en mediavormgeving verzorgen, gevraagd zich te verantwoorden over de naleving van de zorgplicht arbeidsmarkt-perspectief.

Onderwijs en bedrijfsleven, verenigd in SBB, hebben mij eind december 2018 een advies doen toekomen hoe de doelmatigheid en het arbeidsmarkt-perspectief van opleidingen te verbeteren (zie bijlage 1)¹. Het advies beschrijft een werkwijze voor alle opleidingen in het mbo. In verschillende fases wordt het arbeidsmarkt-perspectief van een opleiding onderzocht en wordt aangegeven wat er moet gebeuren om het arbeidsmarkt-perspectief te verbeteren. Daarnaast heeft SBB geadviseerd het kwalificatiedossier DTP te beëindigen en te vervangen door een nieuw dossier Mediamaken.

Ik ben verheugd dat SBB in samenwerking met de scholen het kritische advies van CMMBO heeft aangegrepen om verantwoordelijkheid te nemen om tot een zo goed mogelijke aansluiting van het mbo op de arbeidsmarkt te komen. SBB heeft het initiatief genomen voor Artiesten en DTP en de scholen voor mediavormgeving en mode/maattechniek. Het is mooi dat dit tot één gezamenlijke werkwijze in SBB verband heeft geleid. In lijn met het wettelijke uitgangspunt van zelfregulering, wil ik onderwijs en bedrijfsleven het vertrouwen geven hun verantwoordelijkheid waar te maken. In het belang van mbo-studenten bewaak ik vanzelfsprekend dat de juiste stappen worden gezet. Mbo-studenten moeten immers kunnen rekenen op het tijdig vinden van een baan na diplomering.

Vervolgstappen die door onderwijs en bedrijfsleven de komende periode worden gezet:

- Mbo-scholen en het bedrijfsleven hebben afgesproken dat het totaal aantal studenten voor de vier opleidingen voor studiejaar 2019/2020 landelijk gelijk zal zijn aan het aantal studenten dat op 1 oktober 2017 ingeschreven stond op deze opleidingen. Zowel door mij als door de MBO Raad zijn de mbo-scholen gewezen op de mogelijkheid van een numerus fixus. Deze kan immers ingesteld worden indien er sprake is van onvoldoende arbeidsmarkt-perspectief. Voor de genoemde opleidingen, waarbij instellingen gezamenlijk van mening zijn dat deze opleidingen niet zouden moeten groeien, is dit een geëigend middel. Een eerste analyse van de door de scholen opgestelde numerus fixi per 1 februari 2019 en de daarbij behorende prognose voor het aantal studenten in studiejaar 2019/2020 laat zien dat deze afspraak wordt nagekomen. De sector heeft hiermee een eerste en belangrijke stap gezet en laat zo zien dat waar nodig lastige maatregelen genomen kunnen worden.
- Voor de opleiding DTP delen onderwijs en bedrijfsleven de conclusie van de CMMBO dat de kwalificatie verouderd is. Zij hebben, via de SBB, inmiddels een nieuw kwalificatiedossier ontwikkeld en ter vaststelling aan mij aangeboden. Op dit moment heb ik in overweging of dit aangepaste kwalificatiedossier (met de naam Mediamaken) voldoende tegemoet komt aan de veranderingen in het beroep zodat het door mij vastgesteld kan worden. Het kwalificatiedossier artiesten is door SBB op de onderhoudslijst voor 2019 geplaatst.
- SBB zal mij uiterlijk eind mei 2019 laten weten of en zo ja met hoeveel studenten de instroom van mbo-studenten voor de opleidingen artiesten en DTP terug zal moeten gaan. In dit eindadvies worden ook de opleidingen mediavormgeving en mode/maattechniek betrokken. De komende maanden heeft SBB nodig om de opleidingen langs de verschillende onderdelen van de werkwijze te halen. Het is hierbij van

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

belang dat SBB zich goed verhoudt tot de criteria zoals die opgenomen zijn in de beleidsregel macrodoelmatigheid. Dat zijn immers de kaders op basis waarvan ik mijn afwegingen maak. Ik verwacht van de SBB dat zij het advies van de CMMBO ter harte nemen en tot een zodanige reductie van het aantal studenten komt dat het arbeidsmarktperspectief van de genoemde opleidingen daadwerkelijk verbetert.

- Op basis van het hiervoor genoemde advies van SBB zal de MBO Raad, indien nodig, voor eind 2019 besluiten bij welke mbo-scholen de instroom moet worden terug gebracht, danwel welke mbo-scholen de opleiding(en) beëindigen. De MBO raad heeft mij laten weten dat de vakinstellingen als groep hierbij het aantal studenten dat zij op 1 oktober 2017 hadden, kunnen handhaven. Ik verwacht dat bij de afweging welke scholen de instroom gaan beperken verschillende invalshoeken worden meegenomen. Ik vind het van belang dat kwaliteit, toegankelijkheid en de regionale arbeidsmarkt in ieder geval worden meegewogen.

Indien SBB of de MBO Raad bij een van de te nemen stappen onvoldoende zelfregie laat zien, dan kan dat een reden voor mij zijn om alsnog de CMMBO te vragen nader onderzoek te doen naar de naleving van de zorgplicht arbeidsmarktperspectief bij afzonderlijke mbo-scholen. Het eerder uitgevoerde themaonderzoek naar opleidingen in de creatieve sector adresseerde het vraagstuk op landelijk niveau. Voor handhaving van de zorgplichten is specifiek onderzoek naar individuele mbo-scholen nodig.² Ik hoop dat het zover niet hoeft te komen.

Tot slot is naar aanleiding van het advies van de CMMBO de MBO Raad verder gegaan met het versterken van het alumnibeleid. Onderdeel daarvan is een generieke alumni tool, die mbo-scholen voor alle opleidingen kunnen gebruiken om inzicht te krijgen in de bevindingen van oud-studenten ten aanzien van de drievoudige kwalificatie. Deze tool dient vooral ter bevordering van de verdere kwaliteitsverbetering van opleidingen.

In de voortgangsbrief over leven lang ontwikkelen van de Minister van SZW en mij die u voor de zomer ontvangt zal nader worden ingegaan op alumnibeleid. Dat is vanzelfsprekend breder dan de generieke alumni-tool.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
I.K. van Engelshoven

² Op mijn verzoek hebben alle mbo-scholen die de opleiding specialist mode/maattechniek en mediavormgeving aanbieden, een verantwoording van het arbeidsmarktperspectief opgeleverd. Deze zijn overhandigd aan de CMMBO, maar ik heb hen in afwachting van de stappen die de sector zelf gaat zetten, nog niet om een advies gevraagd over het al dan niet ingrijpen bij één of meer instellingen voor deze specifieke opleidingen, of de opleidingen artiest of DTP.